מזכח הל"ד: דג מיי' פ"ה מהל' ערכין

וחרמיו הל"ה:

מזבת הל"ה:

תורה אור השלם

וְאִם כֶּל בְּהַמֶּה טְמַאָה אֲשֶׁר לֹא יַקְרִיבוּ מִמְּנָה קַרְבָּן לִייָ וְהָעֲמִיד אֶת הַבְּהַמֶּה לַפְנֵי הַכֹּהַן:

.2. ואם בבהמה הטמאה

וּפָּדָה בְעֶרְכֶּךְ וְיָסַף חֹמִשְׁתוּ עָלָיו וְאָם לֹא יִגְאַל וְנִמְכֵּר

הגהות הב"ח

(A) רש"י ד״ה ואס כל בהמה טמאה:

ה דה מיי׳

קא.

א יחחורה לב: בכורות לו:ן. בולות כו. לכורות כו.],
 לאו בני אוכלא נינהו. ל"ק,
 מדומ לה. לעיל פה:,
 מוספתא דממורה פ"א ה"ו תמורה לג:, ה) תוספתא דעוקלין פ"ג ה"ז בכורות ט:, ו) אם כל בהמה טמאה. ל"ח. ו) [ויקרא ז], א) [זבחים לד.]. ט) נ"א ממימה, י) וממאי מומות ונחבים וחידה עופות יש לתחוק דשנואל גל קלף אלא אתנחות ונסכים. צ"ק, כ) ורבשינן במ"כ דלהכי. צ"ק, ל) נ"א בפ"ב דכרימות כז:, מ) מחבירו ובקע בו ובא חבירו ובקע בו. צ"ק, כ) לכחלה בן המוכרה ליד גוברין דותים. ל"ק, **ע**) בנאה בתוך ביתו הרי זה לא מעל עד שידור. ל"ה. עסקינן ולכך כשנותנו לחבירו יולה הקורדום כולו לחבירו יולה הקורדום כונו לחולין שהרי מוליאו. ל״ק, ל) לכתחלה. ל״ק, ק) וחבירו מוחר לבקע בו לכתחלה משמע דילא לחולין מיהו נראה אע״פ שעדיין הקדש. ל״ק,

רבינו גרשום

דמדמינן טמא לבעל מום לפדייה הני מילי קודם דקדשו בכלי אבל מאחר דקדשו בכלי אבל מאחר דקדשו בכלי אין להן פדייה דמכלי שרת לא אשכחן דמפריק: הדי בתמה טמאה אמור. דמקדישין בהמה טמאה כגון פרד סוס גמל חמור: הא מה אני מקיים אם כל בהמה טמאה וכר. אם כל בהמה טמאה וכר. ל) וק"ל ר' כל היכא דכתיב בגמ' ירעו עד שיסתאבו היינו עד שיוממו דנפקא לז מהכא דבעל מום איקרי טמא: אלא עצים ולבונה טמא: אלא עצים ולבונה וכלי שרת. אם איתא דורין בעלמא נפדי כדקאמר שמואל הני נפי ליפרקו דהני אין בהן קדושת הגוף כל כך דאין באין בגלל עצמן כמו באין בגלל עצמן כמו דמנות אלא לאו ש"מ דמנות הרי אין להו פדינו דמשום הכי אין להו פדיון דטהורין בעלמא מנחות ונסכים טהורין אין נפדין: והני נמי אע"ג דנטמאו ותני נמי אע"ג דנומאו כטהוריין רמו דעצים ולבונה לא אשכחן להו טוכאה בפירוש אלא דקא מרבינן להו מן והבשר לרבות עצים ולבנות משום חיבת הקדש ועצים כמה דלא משפי להו (כגוו) [כמון משפח. לא מהרשור בהינה הבדישו מתכשרי בחיבת הקדש וכטהורין בעלמא [הוי]. וקשיא לשמואל: לא לעולם יקט אל כמואר. לא לעלמא אימא לך דטהורין בעלמא נפדין והני עצים ולבונה וכלי שרת אמאי אין נפדין למזבח וכר': הוה הדר ביה. מהא דאמר דטהורין נפדין: הילכך לא שכיחי תמימין י ואינו פודן אלא למזבח אבל מנחות ונסכים דשכיחי טהוריז נפדיז. רב כהנא אמר טהורין נפדין. רב כהנא אמר [טהורין אין נפדין המנוחות והנסכים: שהרי כתיב במנוחת חוטא על חטאתו ואפשר למכתב מחטאתו מאי על חטאתו דאית ליה דין חטאת דאינה נפדית אפילו טמאה כדתנן אפילו טמאה כדתנן בתמורה ושאבדה ושנמצאת בעלת מום תמות ובעלת מום היינו טמאה כדאמרז: מום היינו טמאה כדאמרן:
פיגל במנחה. כגון שקמץ
ל מגת להקטיר קומצה
למחר או לאכול שיריה
למחר: לר' שמעון. דהאי
מתניתין דערלה: אין
שירים משום דלא הוה לה
שעת הכושר כדמומינו שעת הכושר כדמוקמינן לקמן כגון דאקדשינהו לחיטין דמנחות במחובר:

מטמח טומחת חוכלין: הערלה.

מון וכל הנך איסורי הנאה נינהו:

א) אולי נ"ל ושמעינן מיניה

ואפי׳ בהמה חן בעלת מום שנאמר בה פדיון לאחר שקידשה בכלי שרת

כגון סום וגמל וחמור: כשהוא אומר. למטה מאותה פרשה ואם בבהמה דמכלי שרת לא אשכחן דמיפריק ובעל מום הטמאה ופדה וגו': מומין קבועין היכא איקרי ממא דתניא 10 בהמה כל בהמה ועוברין מפרש בבכורות (דף לו:): מותיב רב הוגא. לשמואל: עופות ממאה 10 אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' "בבעלי מומין שנפרין הכתוב מדבר אתה קדושת הגוף נינהו. דהן עלמן אומר בבעלי מומין שנפדו או אינו אלא קרבין ואין לריכין קדושת כלי: אלא בבהמה ממש כשהוא אומר 2ואם עלים ולבונה. שלח קידשם בכלי וכלי בבהמה הממאה ופדה בערכך הרי בהמה שרת כי נטמאו ליפרקו דהא לאו קדושת הגוף נינהו אלא מכשירי קרבן הם אלא לאו משום דמנחות ממאה אמורה הא מה אני מקיים ואם כל בהמה ממאה בבעלי מומין שנפדו הכתוב ונסכים טהורים אין נפדים והני אע"ג מדבר יכול יפדו על מום עובר ת"ל אשר לא דנטמאו כו': ועלים לאו בני הבולי יקריבו ממנה קרבן לה' מי שאינה קריבה לה' טומאה נינהו אלא משום חיבת כל עיקר יצתה זו שאינה קריבה היום וקריבה ההודש. דכתיב והבשריו לרבות עלים למחר מותיב רב הונא בר מנוח יהעופות ולבונהם). וה"מ כי משפי להו י] ונסרן והעצים והלבונה וכלי שרת כן שנממאו אין ומייפן לגזירים לבקעיות יפות דחזו להן פריון שלא נאמר פריון אלא בבהמה למערכה: לעולם אימא לך טהורים בשלמא עופות קדושת הגוף נינהו ולא נאמר בעלמה נפדין והני. כטהורים דמו והיינו טעמא דלא מיפרקי: משום אלא בבהמה אלא עצים ולבונה וכלי שרת דלה שכיחי. וחי הוו יא] להו פדיון ליפרקו אלא לאו משום יו דמהורין בעלמא טהורין פריק להו לחולין ותו לא משכחי אין נפדין והני נמי אע"ג דנטמאו כטהורים גזברין מידי אחרינא ללורך העבודה: דמו זו דעצים ולבונה ילאו בני אשויי אוכלא תמימים. בהמה יבן מהורהש: אלא נינהו אלא חיבת הקודש משוה להו אוכלא למובח. שימכרו ללרכי קרבנות: הוה הדר ביה. ממאי דאמר יגן י)(עופות) דעצים כמה דלא משפי להו לגזירין לא מיתכשרי לבונה נמי כמה דלא קידשה בכלי מנחות ונסכים נפדין טהורים אע"ג דראויין למזבח: בדוקין. טייל"א: שרת לא מיתכשרה כלי שרת נמי הואיל כולן. כל המנחות: חוץ ממנחת ואית להו מהרה במקוה לא לעולם אימא לך חוטא. שאפילו טהורה נפדית שהרי מהורין בעלמא נפדין והני משום דלא שכיחי אמרה תורה בקרבן עולה ויורד (ויקרא הוא בשלמא לבונה וכלי שרת לא שכיחי ה) מחטאתו על חטאתו בכבשה או אלא עצים מישכח שכיחי עצים נמי כיון שעירה ובתורים כתיב (שם) מחטאתו אדאמר מר כל עץ שנמצא בו תולעת פסול ובמנחה כתיב [שם] על חטאתו יודרשינן לגבי מזבח הילכך לא שכיחי אמר רב פפא אי שמיעא ליה לשמואל הא ידתניא (בפרק בתרא)ליד] דלהכי כתיב מחטאתו בכבשה דמשמע מקנת חטאתו שאם היה עשיר כשטימא מקדש והפריש יהמתפים תמימים לבדק הבית אין פודין אותן מעות לכבשה או שעירה והעני יביא אלא למזבח שכל הראוי למזבח אינו יוצא ממקלת דמי תורים או מנחה והשאר מידי מזבח לעולם יו ואע"ג דקדושת דמים חולין ולהכי כתיב (שם) גבי עשירית נינהו אין נפדין הואיל ומהורים הם הוה הדר האיפה על חטאתו דמשמע יוסיף ביה ולא היא שמיעא ליה ולא הדר ביה לאו שאם היה עני והפריש עשירית האיפה אמרת התם כיון דלא שכיחי לא מיפרקי הכא והעשיר יפדנה ויוסיף עליה מעות נמי כיון דשכיחי מומין דפסלי בבהמה דאפי ויביא כבשה או שעירה: לרבי שמעון. דאמר לקמן [ע"ב] כל האסור בהנאה אינו

אין נפדין איכא דאמרי יו א"ר אושעיא אפי' מהורין נפדין רבי אלעזר אומר יכולן ממאין נפדין מהורין אין נפדין החוץ מעשירית האיפה של מנחת חומא שהרי אמרה תורה מחמאתו על חמאתו אמר רבי אושעיא שמעתי פיגל במנחה לרבי שמעון אינו מטמא טומאת אוכלין יידתנן הערלה וכלאי הכרם

שבו וחבירו מותר לבהע בו 6 בתחלה וסתם משאיל סבור שהוא שלו מדלא מעל אלא לפי טובת הנאה שבו P שחבירו מותר לבהע בו במחלה דילא לחולין ומיהו נכאה שעדיין הקדש מעורב בו כיון שהוא סבור שהוא שלו ואינו מתכוין להוליא הקורדום

מרשומו מ"מ שרי לבקע בו שהרי הנאת הביקוע כבר ילתה לחולין כיון שאינה מסורה לו והא דאמרינן גבי בית בפרק האומר

משקלי (ערכין דף כה). הקדישו משכיר הדר בו מעלה שכר להקדש ופריך כיון דמעל נפיק לחולין לאו כולי בית קאמר דאפי" קורדום משקלי (ערכין דף כה). הקדישו משכיר הדר בו מעלה שכר להקדש ופריך כיון דמעל נפיק לחולין לאו כולי לחולין אם השכיר לחבירו קורדום של הקדש מידי דהוה אמשאיל אלא השכר לבדו הוא דילא לחולין וברוב ספרים כמי כתוב נפיק שכר לחולין: בינד בפנחה דרבי ששעון אינו שמשא שושאת אובדין. ומפרש טעמא משום דאוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים אין קרוי אוכל ומוקי לה במסקנא דאקדשה במחובר שלא היה לה שעת הכושר דטהורין אין נפדין וא"ת א"כ

בדוקין שבעין נמי פסלי הילכך לא שכיחי רב כהנא אמר ממאין נפדין מהורין אין נפדין וכן א"ר אושעיא ממאין נפדין מהורין

לעזי רש"י

. 1) טמאה וגו׳ בבעלי מומין כר׳ והשאר נמחק: כֹּן תיבת שנטמאו נמחק: ג) משום דבטהורין: ד) מתיבות דעצים י ולבונה עד משוה להו אוכלא ולבונוז עו משוה להו אוכלא נמחק: ס) מתיבות ואע"ג דקדושת דמים כו' עד

כטהורים נינהו דעצים ולבונה לא אשכחן להו טומאה בפירוש אלא דקרא לרבות עצים ולבונה משום לרבות עצים ולבונה משום חיבת הקודש. (אמר) רב (פפא) [כהנא] [אמר] (סבר) טהורין אין נפדין המנחות והנסכים: שהרי כתיב. במנחת חוטא על חטאתו [ואפשר למכתב מחטאתו מאי על חטאתו] דאית ליה דין חטאת דאינה נפדית אפילו טמאה כדתנן בתמורה [דף כא ע"א] ושאבדה ונמצאת בעלת מום תמות ובעלת מום היינו טמאה בדאמר: פיגל במנחה. כגון שקמץ ע"מ להקטיר קומצה או לאכול שיריה למחר: לר"ש. דהאי מתני דערלה שעת הכושר כדמוקמינן לקמן כגון דאקדשינהו לחטים דמנחות במחובר: עכ"ל הרגמ"ה: ז] אשכחן שום: סן ואפילו בהמה יג) דאמר עופות ומנחות: יד) בתרא דכריתות: יוו) הערלה וכו' וכל:

א [מיי' פ"א מהלכות איסורי מזבח הל' י ופ"ה מהל' ערכין הלכה יא]: ג ב מיי' פ"ו מהל' איסורי דמכלי שרם לא אשכחן. זו דבר דמיפריק לאחר שקדש בכלי שרת אע"ג דגשמאו בשהורים דמו. מדלא קאמר טהורים נינהו משמע דמקבלי טומאה אלא דלא חשיבא טומאה וחימה דבפ' כל

כגון ששחט לא אשכחן בה פדיון: ואם (b) משו בכהמה העמאה הפסולין (וצמים דף לד.) אמריגן והאמר מר והבשר לרבות עלים וגו'. וכתיב בתריה והעריך אותה וגו' אלמא נפדין: עמאה ממש. ולבונה הכא במאי עסקינן כגון שקדשו בכלי ואע"ג דאליבא דרבא מסיק הכי אביי נמי לא פליג בהא

וי"ל דהתם מדאורייתא והכא מדרבנן והכא נמי הא האמר עלים כמה דלא משפי להו לגזירין דלא מיתכשרי משמע דאז מקבלי טומאה מדאורייתא וקדושת כלי דהתם היינו שיפוי גזירין . דהכא ובהונטרס פי' התם דמיירי בענים שחתה במחתת כלי שרת מעל המזבח עם גחלים ולפיכך ל"ל דהכשר של שיפוי גזירין דהכא דרבנן ולא יתכן פירוש זה דבמסכת תמיד (דף כח:) משמע שהיה חותה מו המאוכלות הפנימיות וגם איו לפרש דמיירי אליבא דרבי בהקומן רבה (לעיל דף כ:) במתנדב עלים דעלים קרבן נינהו ובעו כלי שרת דהא מסיק התם דנעשה כמי שקרבו מתירין דתנן כל שחין לו מתירין משיקדם בכלי ולרבי הא אמרי עלים טייל"א. קרום על העין הפוקדם בכלי ולרבי הא אמרי עלים שייל"א. קרום על העין הפוגע בראייה. טעונין קמילה אלמא יש להן ממירין אע"ג דבפרק הקומן רבה (שם) אמר שהקומץ והשירים הכל למזבח אלמא קדושת כלי דהתם היינו שיפוי גזירין דהכא ובעלי המערכה ומחוך לשון ההונטרם משמע דכמה דלא משפי להו לגזירין טהורין לגמרי וכטהורין דמו לאו דוקא אלא טהורין ממש וא"ת וכי משפי להו לגזירין בקורדום היכי מקדשי והא קורדום אינו כלי שרת כדמשמע בתוספתה דתניה השואל קורדום של הקדש מי מחבירו ביקע בו ובא חבירו וביקע בו כולן מעלו נתנה לחבירו וחבירו לחבירו הראשון מעל והשני לא מעל ובעולה אינו כן נתנה לחבירו וחבירו לחבירו כולן מעלו ואמר בפ׳ השואל (ב״מ דף נט.) המשחיל קורדום של הקדש מעל לפי טובת הנחה שבו וחבירו מותר לבקע בו 0 בתחילה ויש לפרש דקורדום דהתם לא במיוחד לעלי מערכה מיירי אבל כלי שרת היה להם מיוחד לעלים שמשפן ומנסרן ומייפן לעשות בקיעות יפות דחזו למערכה ואם תאמר ביו וכיון דקורדום דתוספתא לאו כלי שרת הוא אמאי מעל השני הא מכיון דבקע הראשון ומעל בו יצא לחולין כדתנן במסכת מעילה (דף יט:) אין מועל אחר מועל במוקדשין אלא בהמה וכלי שרת בלבד כילד רכב על גבי בהמה ובא חבירו ורכב ובא חבירו ורכב כולן מעלו שתה בכוס של זהב ובא חבירו

ושתה ובא חבירו ושתה כולן מעלו

מה שחין כן בקדושת דמים וי"ל דההיא דמוספתא מיירי בקורדום © המסור ליד גזבר דומיא דנטל אבן או קורה של הקדש לא מעל דקמני המם במר ההיא דקורדום וקמני בה נתנה לחבירו הוא מעל וחבירו לא מעל ש שידור תחתיה שוה פרוטה ופריך עלה הש"ם בפרק בתרא דמעילה (דף כ.) ובפרק קמא דחגיגה (דף י:) מכדי מיגזל גזלה מה לי הוא מה לי חבירו ומשני בגזבר המסורות לו אבני בנין עסקינן ⁶⁾ ולכך יוצא הקורדום כולו לחולין כשנותנו לחבירו שהרי מוציאו כולו מרשות הקדש אבל כשמבקע בו והוא סבור שהוא שלו אינו מוציאו מרשות הקדש אלא הנאת הביקוע קרושין דף נה ע"א [ד"ה אין מועל אחר מועל]: כיון דגובר הוא ועדיין בידו אינו יוצא מרשות הקדש ולכך מועלין כולן שאין הקורדום מתחלל על ידי הביקוע אבל איניש בעלמא שאינו סבור שהוא שלו כי מבקע ביה מיגול גוליה ומפיק ליה מרשות הקדש ומתחללת הקדושת דמים בכך ואפי׳ אין מתכוין לגזול אלא דעתו להחזיר לרשות בעלים לאחר ביקוע הא קיימא לן (ב"ב דף סת) שואל שלא מדעת גזלן הוי לרבנן וקם ליה כוליה ברשותיה דאפילו נתכוון להיות שואל כאילו נתכוון לגזול דמי והא דאמר בהשואל (ב"מ דף נט.) המשאיל קורדום של הקדש מעל לפי טובת הנאה